

Redskaber til systematisk opsporing

Kursus til dig, der skal undervise frontpersonale
i tidlig opsporende samtale.

Ulrik Becker
Aalborg 260214

ulbe@si-folkesundhed.dk

Nyhedernes Tænketaank

Mandagmorgen **TrygFonden**

Danskerne synes følgende er ok:

- At blive spurgt om alkoholvaner
 - Egen læge (77%)
 - Sygehuspersonale (59%)
- At blive konfronteret med alkoholvaner af
 - Pædagoger (67%)
 - Arbejdsplads (39%)
- ID ved køb af alkohol (87%)
- 18-års aldersgrænse (65%)
- Forbud mod alkohol ved sportsarrangementer (59%)
- Forbud mod alkopops (57%)
- Højere afgifter (45%)

Opsporing Hvordan ?

- **Snak med folk ?**
 - Åbne spørgsmål
 - Tabu / berøringsangst
 - Undervisning/uddannelse
- **Screenings instrumenter**
 - Spørgeskemaer
 - AUDIT
 - CAGE-C
 - Blodprøver
 - Ringe værdi (γ-GT, CDT, ALAT, MCV)

Screening spørgsmål Eksempler

- *Hvordan har du det med alkohol ?*
- *På en skala fra 1 til 10 hvor stort et problem er alkohol for dig ?*
- *Har du selv nogen fornemmelse af hvad årsagen er til det problem du kommer her for?*
- *Hvordan bruger I alkohol derhjemme?*
- *Hvor tit sker det hjemme hos dig at I deler en flaske rødvin til maden?*
- *Hvad ved du om hvordan alkohol påvirker kroppen ?*

Screening instrumenter

- **Systematisk**
- **Standardiserede**
- **Validerede**
- **Selvudfyldelse**
 - Giv patienterne skemaet med hjem?
 - Gennemgå det med dem
 - Scoring
- **Dokumentation**

AUDIT

	Aldrig	Højest én gang om måneden	2-4 gange om måneden	2-3 gange om ugen	4 gange om ugen eller oftere	
Alkoholmængde	1. Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
	2. Hvor mange genstande drikker du almindeligvis, når du drikker noget?	1-2 genstande 0 point	3-4 genstande 1 point	5-6 genstande 2 point	7-9 genstande 3 point	10 eller flere genstande 4 point
Alkoholmængde	3. Hvor tit drikker du fem genstande eller flere ved samme lejlighed?	Aldrig 0 point	Sjældent 1 point	Månedligt 2 point	Ugentligt 3 point	Dagligt eller næsten dagligt 4 point
	4. Har du inden for det seneste år oplevet, at du ikke kunne stoppe, når du først var begyndt at drikke?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
	5. Har du inden for det seneste år oplevet, at du ikke kunne gøre det, du skulle, fordi du havde drukket?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
Skadeligt alkoholforbrug	6. Har du inden for det seneste år måttet have en lille én om morgenen, efter at du havde drukket meget dagen før?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
	7. Har du inden for det seneste år haft dårlig samvittighed eller fortrud, efter du har drukket?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
	8. Har du inden for det seneste år oplevet, at du ikke kunne huske hvad der skete aftenen før, fordi du havde drukket?	0 point	1 point	2 point	3 point	4 point
Skadeligt alkoholforbrug	9. Er du selv eller andre nogensinde kommet til skade ved en ulykke, fordi du havde drukket?	Nej 0 point	Ja, men ikke inden for det seneste år 2 point	Ja, inden for det seneste år 4 point		
	10. Har nogen i familien, en ven, en læge eller andre været bekymret over dine alkoholvaner eller foreslået dig at sætte forbruget ned?	0 point	2 point	4 point		

Skemaet kan downloades fra DSAM's hjemmeside: www.dsam.dk

**Alkoholproblem:
AUDIT-score \geq 8**

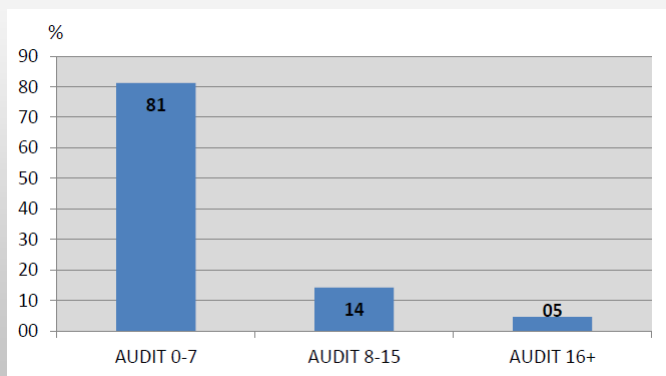
**8-15 storforbrug
16-19 skadeligt
20+ afhængig**

Findes også på:

www.dsam.dk

Sundhed.dk - lægehåndbogen

**Den samlede Audit score
hos 458 ambulante patienter i et
gastroenterologisk ambulatorium
2013.**

CAGE-C

1. Har du inden for det sidste år følt, at du burde nedsætte dit alkoholforbrug?
2. Er der nogen der inden for det sidste år har "brokket" sig over, at du drikker for meget?
3. Har du inden for det sidste år følt dig skidt tilpas eller skamfuld på grund af dine alkoholvaner?
4. Har du inden for det sidste år jævnligt taget en genstand som det første om morgenen for at "berolige nerverne" eller blive "tømmermændene" kvit?
5. Hvor mange dage om ugen drikker du alkohol?
6. Drikker du alkohol på hverdage uden for måltiderne?

ja til to eller flere af spørgsmålene 1- 4 og 6 eller
ja til et af spørgsmålene 1-4 og 6, samt at der i spørgsmål 5
svares, at der er drikkes minimum 4 dage om ugen

Hvor og hvem ?

- **"Setting"**
 - Hospitaler
 - Almen praksis
 - Sundhedscentre
 - Forvaltninger
- **Målgrupper**
 - Alle ?
 - Alle nye ?
 - Særlige grupper ?
 - **Bestemte diagnoser/signaler !**
(øger patienternes og personalets motivation og compliance)

Målgrupper Eksempler

- Helbredsundersøgelser (fx i forbindelse med kørekort, livsforsikring m.v.)
- Forebyggelseskonsultationer
- Første samtale med nye patienter
- Helbredssamtaler i øvrigt
- Ved planlægning af graviditet og ved første graviditetsundersøgelse
- Symptomer eller sygdom, hvor alkohol kan være medvirkende årsag eller kan forværre tilstanden
- Henvielse til operation
- Formodning om alkoholproblem
- Tegn på alkoholskade
- Traumer (vær særlig opmærksom på unge og ulykker)

Kort intervention

- **Målettet screening**
- **Storforbrug og skadeligt forbrug**
 - Ultra-kort (minimal) intervention
(simple råd, lav intensitet: 5-10 minutter)
 - Kort rådgivning (25-30 minutter)
- **Alle kan lære det**
- **Kost effektive**

Evidensen Kort intervention

- **Mere end 60 lodtrækningsstudier**
- **7 systematiske oversigter**
 - lavere selvrapporeret alkoholforbrug ved opfølgning efter 6 og 12 måneder,
(gennemsnitlig forskel 41 g pr. uge)
- **SBIRT**
 - Screening
 - *Brief Intervention*
 - *Referral to Treatment*

Kort intervention

- **Rådgivning om alkoholforbrug, NNT = 8**
 - Ved rådgivning om alkoholforbrug er det 1 ud af 8 patienter med et storforbrug, der nedsætter forbruget til et ufarligt niveau.
 - *Kilde: Statens folkehälsainstitut, Riskbruksprojektet.*
- **Rådgivning om tobak, NNT = 20**
 - Ved rådgivning om tobak er det 1 ud af 20 patienter, der holder op med at ryge.
- **Blodtryksmåling, NNT = 167**
 - Ved et let forhøjet blodtryk må 167 patienter behandles i 5 år for at undgå 1 tilfælde af apopleksi.

Alkohol behandling top 4 metoder

- **Kort intervention**
- **MI**
- **GABA agonist / NMDA antagonist - acamprosat**
- **Opiod antagonist - naltrexone**

- **Mesa Grande**
(Systematisk review af 87 behandlings modaliteter; 361 RCT)

Mesa Grande studiet. *Addiction* 97: 263-77

Systematisk Alkohol intervention hospitaller

- **Screening + kort intervention**
 - Effekt i 10 af 13 studier
(Mortensen og Tønnesen. Ugeskr. Læger 2004; 166: 3284-9)
- **19 RCT – forskellige interventioner**
 - End-point - ulykker
 - 27 – 65% reduktion af incidensen af
 - genindlæggelse
 - død
- **Accepteres af patienter**
- **SBIRT**
 - Screening
 - *Brief Intervention*
 - *Referral to Treatment*

Kort intervention Ulykker

- **Systematisk review**
- **19 randomiserede undersøgelser**
- **Forskellig intervention overfor alkoholproblemer**
- **End-point ulykker**
- **27 – 65% reduktion af incidens af indlæggelse og død**

Dinh-Zarr T et al. Alcohol Alcoholism 1999; 34:609-21

Kort intervention nogle problemer

- **Efficiency versus efficacy**
 - “kan det virke” versus “vil det virke”
 - Få pragmatiske studier som ligner virkeligheden
- **Ringe eller små effekter især i pragmatiske studier**
 - Det er ikke sikkert at effekterne er klinisk relevante
 - Ingen dokumentation for reduktion af sygelighed og dødelighed
- **Konteksten**
 - Flest studier fra almen praksis, skadestuer, akut modtagelser
 - Få eller ingen fra almene medicinske afdelinger
 - Ingen fra for eksempel sundhedscentre
- **Varighed**
- **Forskningsbaseret evaluering**

www.alkohologsamfund.dk